



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χέρμαν βαν Ρομπέι: «Τον Φεβρουάριο του 2010 ζήσαμε ένα σοκ»

09.11.2014



Γράφει η **Ελένη Βαρβιτσιώτη**

«Η Τραπεζική Ενωση ήταν το πιο σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση από την εισαγωγή του ευρώ», δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν Βαν Ρομπέι, ο οποίος υποστηρίζει πως «σε γενικές γραμμές, είμαι περήφανος για τις αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της θητείας μου».

Ο Χέρμαν βαν Ρομπέι είναι ίσως ένας από τους πιο «αθόρυβους» πρωταγωνιστές της κρίσης της Ευρωζώνης. Ως πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τα τελευταία πέντε χρόνια, ο Βέλγος πολιτικός ήταν το βασικό και κοινό «σημείο» επικοινωνίας της Άγκελα Μέρκελ, του Νικολά Σαρκοζί, του Γιώργου Παπανδρέου, του Αντώνη Σαμαρά, αλλά και όλων των 28 ηγετών της Ε.Ε. με τις Βρυξέλλες.

Στο τιμόνι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προήδρευσε σε συνόδους κορυφής που άλλαξαν τον ρουτ της Ιστορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την περασμένη Παρασκευή βρέθηκε στην Αθήνα για να παρουσιάσει το βιβλίο του «Η Ευρώπη στη Θύελλα», που περιγράφει μέσα από λεπτομέρειες και ζωντανές σκηνές πώς αντιμετωπίστηκε η ευρωπαϊκή οικονομική κρίση στην οποία η Ελλάδα είχε έναν από τους πρωταγωνιστικούς ρόλους.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του οποίου η θητεία λήγει τον επόμενο μήνα, μιλάει σήμερα αποκλειστικά στην «Κ» για τις πρωτόγνωρες αποφάσεις που έπρεπε να πάρει, τις συναντήσεις πίσω από κλειστές πόρτες, αλλά και τα λάθη που έγιναν σε μία προσπάθεια να κρατηθεί η Ευρωζώνη ενωμένη.

Ωρολογιακή βόμβα

Πέμπτη 11 Φεβρουαρίου 2010, και στις Βρυξέλλες πέφτει χοντρό χιόνι. Είναι το πρώτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο οποίο θα προεδρεύσει ο Βέλγος πολιτικός Χέρμαν βαν Ρομπέι.

Στην ατζέντα μπορεί να υπάρχει ως θέμα η ευρωπαϊκή κοινωνική πρόνοια, αλλά ο ίδιος γνωρίζει ότι μία ωρολογιακή βόμβα είναι έτοιμη να εκραγεί στα χέρια του αν δεν κάνει κάτι και αυτή δεν είναι άλλη από την ενδεχόμενη χρεοκοπία της Ελλάδας.

Ενώ όλοι οι ηγέτες έχουν φτάσει και περιμένουν να ξεκινήσει η προγραμματισμένη σύνοδος κορυφής, στο γραφείο του κ. Βαν Ρομπέι κλεισμένοι βρίσκονται ο Γιώργος Παπανδρέου, η Αγκελα Μέρκελ και ο Νικολά Σαρκοζί, όχι για να του ευχηθούν... καλή τύχη στη θητεία του, αλλά για μία δραματική έκτακτη συνάντηση, όπως περιγράφει στο βιβλίο του ο κ. Βαν Ρομπέι.

«Τον Φεβρουάριο του 2010, η επικείμενη χρεοκοπία της Ελλάδας ήρθε σαν σοκ σε όλους τους Ευρωπαίους πολιτικούς», λέει σήμερα ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην «Κ». «Η Ευρωζώνη δεν ήταν σχεδιασμένη να αντιμετωπίσει την πιθανότητα ενός χρεοκοπημένου κράτους και μέχρι εκείνη τη στιγμή ζούσαμε με την υπόθεση ότι κανένα ευρωπαϊκό κράτος δεν θα μπορούσε να φτάσει ποτέ στο σημείο πτώχευσης».

Ομως, όπως θυμάται, εκείνες τις μέρες οι Ευρωπαίοι ηγέτες βρίσκονταν αντιμέτωποι με μια νέα πραγματικότητα και έπρεπε να πάρουν αποφάσεις που θα βοηθούσαν να ξεπεραστεί η κρίση επιτυχώς. Σε εκείνη τη σύνοδο και μετά τις διαβουλεύσεις στο γραφείο του κ. Βαν Ρομπέι, βγαίνει η πρώτη δήλωση υποστήριξης για την Ελλάδα «σε περίπτωση που την χρειαστεί», σημειώνοντας ότι οι συνθήκες τότε απαγόρευαν ρητώς στα κράτη-μέλη να διασώζουν άλλα κράτη. Ο κ. Βαν Ρομπέι έπρεπε τότε να παρέμβει προς τους ηγέτες των κρατών-μελών και να τους πείσει να ανοίξουν τη συζήτηση για ένα μηχανισμό στήριξης. Εκείνη θα είναι η πρώτη από μια σειρά συνόδων όπου η Ελλάδα θα είναι στο επίκεντρο των συζητήσεων.

Σήμερα, κοιτάζοντας πίσω, για τον κ. Βαν Ρομπέι η Ευρώπη, από εκείνη τη σύνοδο, έχει κάνει μεγάλη πρόοδο. «Έχουμε θεσπίσει μια Τραπεζική Ένωση. Έχουμε καθιερώσει τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ως ένα μόνιμο τείχος προστασίας για να στηρίζει τα κράτη-μέλη που έχουν ανάγκη από οικονομική βοήθεια. Έχουμε βελτιώσει το δημοσιονομικό μας πλαίσιο, που βασίζεται σε κανόνες. Έχουμε αναπτύξει νέα εργαλεία για την εξασφάλιση καλύτερου συντονισμού των οικονομικών πολιτικών», λέει στην «Κ» και προσθέτει: «Και αυτό δεν είναι το τέλος της ιστορίας. Περαιτέρω βήματα προς μια βαθύτερη και ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα πρέπει να ληφθούν τα επόμενα χρόνια. Η Ευρώπη δεν είναι ένας προορισμός, είναι ένα ταξίδι», επισημαίνει στην «Κ» ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Οι εκλογές του Ιουνίου του 2012 βρίσκουν τον πρόεδρο του Συμβουλίου στο Λος Κάμπος στο Μεξικό για τη συνάντηση των 20 πιο ισχυρών ηγετών του κόσμου – του G20. Ο ίδιος περιγράφει στο βιβλίο του ότι «όλος ο κόσμος περιμένει με κομμένη ανάσα τα αποτελέσματα, καθώς οι Έλληνες ψηφοφόροι κρατούσαν στα χέρια τους την τύχη της χώρας τους, αλλά και του κοινού νομίσματός μας».

Τηλεοπτικό διάβημα

Κατόπιν επικοινωνίας που είχε με ανθρώπους στην Αθήνα, ο κ. Βαν Ρομπέι σκέφτεται σοβαρά να κάνει τηλεοπτικό διάβημα απευθυνόμενος στους Έλληνες πολίτες εκ μέρους των Ευρωπαίων εταίρων, αλλά, όπως λέει, «το διακύβευμα ήταν τόσο υψηλό» που αποφασίζει να μην το κάνει. Το γεγονός, όμως, ότι μπαίνει στη διαδικασία να το σκεφτεί ο γνωστός για την ψυχραιμία του και την ιδιότητά του να κρατάει αποστάσεις Βέλγος πολιτικός δείχνει την κατάσταση στην οποία βρισκόταν εκείνες τις μέρες η ευρωπαϊκή ηγεσία. Με τον Ζοζέ Μπαρόζο μαθαίνει τα αποτελέσματα και η ανακούφισή του είναι

τεράστια γιατί, όπως εξηγεί, οι Έλληνες επέλεξαν να μη φύγουν από την Ευρωζώνη, παρά την απογοήτευσή τους με την Ε.Ε.

Ο ίδιος σήμερα δηλώνει στην «Κ» ότι δεν είχε καμία αμφιβολία για το ευρωπαϊκό μέλλον της Ελλάδας. «Η Ελλάδα μόλις παρέδωσε μία επιτυχημένη προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης και είναι το λίκνο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Πώς μπορεί κάποιος να φανταστεί την Ε.Ε. χωρίς την Ελλάδα; Εγώ, πάντως, όχι».

«Κατά τη διάρκεια αυτού του ευρωπαϊκού ταξιδιού, είμαστε όλοι στην ίδια βάρκα και αυτό σημαίνει ότι κάθε μέλος του πληρώματος έχει τις ευθύνες του», λέει ο κ. Βαν Ρομππεί. Η Ελλάδα είχε να κάνει τις μεταρρυθμίσεις για τις οποίες είχε δεσμευθεί. Ήταν για το μακροπρόθεσμο συμφέρον της Ελλάδας, αλλά και των Ευρωπαίων.

«Οι Έλληνες πολίτες έδειξαν υπευθυνότητα και έγινε σαφές ότι το κοινό ταξίδι έπρεπε να συνεχιστεί παρά τις προσπάθειες και τις θυσίες που χρειάστηκαν». Ο κ. Βαν Ρομππεί τονίζει στην «Κ» ότι η σημερινή κατάσταση της χώρας μας είναι πολύ διαφορετική από εκείνη του 2012. «Η Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη της έχουν δείξει την αλληλεγγύη τους και η Ελλάδα σήμερα υποστηρίζεται πλήρως από τους εταίρους της». Ο κ. Βαν Ρομππεί υποστηρίζει ότι «αυτό δίνει χρόνο για την αναβάθμιση της οικονομίας της, χωρίς να είναι υπό την πίεση των χρηματοπιστωτικών αγορών».

Για τον ισχυρό άντρα της Ευρώπης, η αυριανή Ελλάδα θα είναι δυνατή, κάτι που επιβεβαιώνεται από τις πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάπτυξη τα επόμενα έτη, ενώ δηλώνει ότι «έχω πλήρη επίγνωση των κοινωνικών επιπτώσεων που όλα αυτά είχαν στον ελληνικό λαό».

Περί Grexit

«Πόσο κοντά βρισκόμασταν σε Grexit το 2012 και τι στάση κράτησαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες;», τον ρωτάμε. «Αυτό είναι ένα πολύ δύσκολο ερώτημα για έναν πολιτικό. Θα σας εξηγήσω γιατί. Πολλές χρηματοπιστωτικές αγορές στοιχημάτισαν σε Grexit. Ως πολιτικός δεν πρέπει να οδηγείσαι από τα στοιχήματα των άλλων, γιατί έχεις ψηλότερους πολιτικούς στόχους: τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα που είναι προϋπόθεση για τις θέσεις εργασίας και την ευημερία. Τιμώ τις ελληνικές κυβερνήσεις και ιδιαίτερα τη σημερινή, που έδειξε θάρρος και αποφασιστικότητα», λέει ο κ. Βαν Ρομππεί.

Αυτό όμως που άλλαξε το κλίμα στην Ευρωζώνη για τον Βέλγο πολιτικό δεν ήταν άλλο από την απόφαση του Ιουνίου 2012 να δημιουργηθεί η τραπεζική ένωση. «Αυτό ήταν το πιο σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση από την εισαγωγή του ευρώ. Λίγα λόγια από την Κεντρική Τράπεζα ήταν πραγματικά αρκετά για να δαμάσουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές, καθώς οι Ευρωπαίοι ηγέτες είχαν εκφράσει σαφώς τη βούλησή τους να κινηθούν προς μια βαθύτερη και ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση».

Ένα από τα λάθη που ο ίδιος αναγνωρίζει στην περίπτωση της Ελλάδας ήταν το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων, γνωστό ως PSI. «Ήταν ένα λάθος που είχε και την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου». Για τον Βέλγο πολιτικό δεν ήταν «η καλύτερη ιδέα», έτσι απότομα, να ζητήσουν από τους επενδυτές να μοιραστούν το βάρος των απωλειών των ελληνικών ομολόγων σε μια εποχή που οι αγορές ήταν τόσο ανήσυχες.

Το αποτέλεσμα, σύμφωνα με τον κ. Βαν Ρομππεί, ήταν ότι τρόμαξε τους επενδυτές ακόμη περισσότερο και αυτό ήταν αποτέλεσμα του γεγονότος ότι «κληθήκαμε να φτιάξουμε μία σωσίβια λέμβο στη μέση της καταιγίδας, γι' αυτό και δεν τα κάναμε όλα σωστά με τη μία»,

όπως λέει χαρακτηριστικά.

Η περίπτωση της Κύπρου

Ο κ. Βαν Ρομπέι αναφέρεται επίσης στην περίπτωση της Κύπρου και στον δύσκολο Μάρτιο του 2013, όταν ελήφθη η απόφαση να μπει σε πρόγραμμα προσαρμογής. Λέει στην «Κ» ότι θυμάται όλες τις λεπτομέρειες εκείνου του Μαρτίου, όταν αναγκάστηκε να στείλει το αεροπλάνο της Βελγικής Δημοκρατίας για να φέρει τον Κύπριο πρόεδρο στις Βρυξέλλες για μία έκτακτη συνάντηση.

Θυμάται να θέλει να αποφύγει σύγκληση της συνόδου κορυφής για την Κύπρο μέσα σε λίγες ώρες, ενώ του έχει μείνει ανεξίτηλη η πίεση που δεχόταν η Αγκελα Μέρκελ από τη γερμανική Βουλή ώστε να αποφευχθεί μια λύση που θα βοηθούσε τους Ρώσους ολιγάρχες στο νησί. «Μπορώ να σας πω ότι ο πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης ενήργησε ως υπεύθυνος ηγέτης προς το καλύτερο συμφέρον της Κύπρου και της Ένωσης στο σύνολό της», λέει ο κ. Ρομπέι και τονίζει ότι σε συμφωνία με όλους τους εταίρους κατάφεραν αυτό το αποτέλεσμα.

Στην ερώτηση αν η κρίση της Ευρωζώνης τελικά έδωσε περισσότερη δύναμη στις ισχυρές χώρες της Ευρώπης, όπως η Γερμανία, ο ίδιος απαντάει ότι έχουμε παρεξηγήσει τον τρόπο που η Ε.Ε. λειτουργεί πραγματικά. «Υπάρχει κατανομή της εξουσίας και ένα κράτος-μέλος δεν μπορεί να λάβει περισσότερες αποφάσεις». Άλλωστε, όπως λέει, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «όλοι οι πρωθυπουργοί πρέπει να συμφωνήσουν! Και όλες οι αποφάσεις πρέπει να σέβονται τις κοινές συνθήκες μας».

Ο ίδιος, ως πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, έχει την ευθύνη να βρεθεί το κοινό έδαφος μεταξύ των ηγετών. «Αυτό απαιτεί διαρκή προσπάθεια, κατανόηση, σεβασμό, αλλά και αυστηρότητα όταν είναι απαραίτητη. Είναι ο μόνος τρόπος για να κάνει μια Ένωση των 28 κυρίαρχων χωρών να δουλεύει».

Ο κ. Βαν Ρομπέι στο τέλος της θητείας του νιώθει ότι δεν μπορεί να καυχηθεί. Όπως λέει στην «Κ», «απλώς έκανε τη δουλειά του». «Δεν ήταν εύκολο», λέει γιατί είχε να αντιμετωπίσει μια υπαρξιακή κρίση του ευρώ. «Σε γενικές γραμμές, είμαι περήφανος για τις αποφάσεις που ελήφθησαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη διάρκεια της θητείας μου. Έσωσαν την Ευρωζώνη και μαζί την Ευρωπαϊκή Ένωση, που είναι το μοντέλο της συνεργασίας και ολοκλήρωσης μεταξύ των χωρών και το μεγαλύτερο σχέδιο ειρήνης στον κόσμο», καταλήγει.

<http://www.kathimerini.gr/791255/article/proswpa/synentey3eis/xerman-van-rompei-ton-fevroyario-toy-2010-zhsame-ena-sok>